

Sínia de cal Pons

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Masia de cal Pons. Demarcació de Castelltallat

Coordenades:

Latitud: 41.79099
Longitud: 1.62174
UTM Est (X): 385482
UTM Nord (Y): 4627489

Classificació

Número de fitxa 08229 - 371
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Estructura interior en estat precari
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Fitxes associades:

[Cal Pons](#)

Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dg., 15/01/2017 - 12:00
Data de la darrera revisió: dj., 25/09/2025 - 12:01

Descripció

Uns 400 metres al sudoest de la masia de cal Pons hi ha una sinya que regava els horts de la masia. És del tipus conegut com a sínies de rosari o de taps, característiques del tombant de segle XX. Aquest sistema era especialment útil quan l'aigua es trobava molt fonda. Per la seva mecànica, la sinya es pot datar a la dècada de 1910 o 1920.

De sínies n'hi ha de diversos tipus. Les sínies denominades de catúfols, introduïdes pels àrabs i de tradició medieval, constaven d'una roda vertical que anava captant l'aigua mitjançant una mena de gerros. Són les més arcaïques i van subsistir fins al segle XIX. A finals del segle XIX es van anar substituint per les sínies de rosari o de taps. Més tard es van imposar encara les sínies de pistons, activades mitjançant bieles que bombaven l'aigua. Tots aquests tipus eren activats amb tracció animal.

A l'interior de la construcció hi trobem el pou, potser de més de 15 metres de profunditat, junt a la maquinària de la sinya, que és d'acer mecanitzat. Seguint la tipologia habitual de les sínies de taps, el mecanisme consisteix en un eix vertical unit a una barra horitzontal, que és on anava junyit l'animal que donava voltes i accionava la sinya. L'eix pivota sobre un dau a terra i està fixat amb un coixinet a una biga. L'eix està connectat a un engranatge format per una corona que engrava un pinyó de 18 dents. Aquest queda unit a una barra horitzontal a l'extrem de la qual hi ha una roda que fa girar una cadena en forma de bucle. És el rosari, que baixa fins al fons del pou. Mitjançant unes denes o taps de cautxú, l'aigua que pujava per la cadena era retinguda per les denes, fins que arribava a un embut on desguassava cap a un conducte que portava a la bassa de l'hort. Actualment la sinya està inactiva, però la maquinària es troba en bon estat i amb una mica de greix podia funcionar.

Bibliografia

Enllaços d'interès:

[Patrimoni Obert. Sinya de cal Pons](#)

